

Štrajk i realizacija nastavnih sati

Okolnosti da sati u štrajku nisu odrađeni pristupa se kao i u drugim slučajevima manjka sati iz bilo kojeg drugog razloga. Rješenja za aktualna pitanja ne nalazimo u propisima koji reguliraju to područje pa škole ta pitanja rješavaju prema ustaljenoj praksi.

Toleriranje odstupanja u realizaciji

Uslijed različitih okolnosti i inače su moguća odstupanja od godišnjeg fonda sati. Važno je pratiti realizaciju nastave po mjesecima kako bi se odstupanje u realizaciji na kraju nastavne godine svelo na najmanju moguću mjeru odnosno, kako do njega ne bi došlo.

Uvriježena je praksa toleriranja odstupanja u realizaciji nastavnih sati od 10 %.

Organizacijsko pitanje iz djelokruga rada ravnatelja

Pitanje realizacije nastavnih sati prije samog završetka nastavne godine je organizacijsko pitanje iz djelokruga rada ravnatelja kao poslovnog i stručnog voditelja školske ustanove u cilju realizacije godišnjeg plana i programa rada škole, neovisno o razlogu koji je doveo do odstupanja u realizaciji (privremena nenazočnost nastavnika na radnom mjestu, blagdani i drugi dani u koje se ne radi...)

Promjena rasporeda

Obično se u svibnju (nakon završetka nastave za maturante) organizira utvrđivanje viškova/manjkova u realizaciji te se pristupa korekciji rasporeda na način da se nastavnicima s viškom realiziranih sati smanjuje tjedna satnica, a onima koji su u manjku se povećava.

Ravnatelja ustanove trebalo bi pravovremeno upoznati s mogućim odstupanjem u realizaciji (bilo manjka, bilo viška sati) kako bi pravovremenom reorganizacijom i promjenom rasporeda omogućio nastavnicima obavljanje poslova sukladno odlukama o tjednim i godišnjim zaduženjima te kako bi se izbjeglo opterećenje nastavnika radom iznad planiranog broja sati.

Ako bi i nakon ukazivanja na takvo odstupanje nastavnici odrađivali nastavne sate preko broja sati određenih odlukom o tjednom i godišnjem zaduženju, ravnatelja bi valjalo upozoriti da bi se takav rad mogao smatrati prekovremenim radom.

Nastavnik bi u tom slučaju morao dokazati da je obavljao poslove iznad ugovorenog 40-satnog radnog vremena (ako je sklopio ugovor o radu u punom radnom vremenu).

Prekovremeni rad

Sukladno članku 65. Zakona o radu (Narodne novine 93/2014, 127/2017, 98/2019, 151/2022, 64/2023) u slučaju više sile, izvanrednog povećanja opsega poslova i u drugim sličnim slučajevima prijeke potrebe, radnik je na pisani zahtjev poslodavca dužan raditi duže od punog, odnosno nepunog radnog vremena (prekovremeni rad).

Iznimno, ako priroda prijeke potrebe onemogućava poslodavca da prije početka prekovremenog rada uruči radniku pisani zahtjev, usmeni zahtjev poslodavac je dužan pisano potvrditi u roku od sedam dana od dana kada je prekovremeni rad naložen.

Ako radnik radi prekovremeno, ukupno trajanje rada radnika ne smije biti duže od pedeset sati tjedno.

Prekovremeni rad pojedinog radnika ne smije trajati duže od sto osamdeset sati godišnje, osim ako je ugovoreno kolektivnim ugovorom, u kojem slučaju ne smije trajati duže od dvjesto pedeset sati godišnje.

Trudnica, roditelj djeteta do osam godina života te radnik koji radi u nepunom radnom vremenu kod više poslodavaca mogu raditi prekovremeno samo ako dostave poslodavcu pisanu izjavu o dobrovoljnom pristanku na takav rad, osim u slučaju više sile.

Stoga, ako poslodavac naloži prekovremeni rad, radnik ga ne može odbiti osim u prethodno navedenim iznimnim slučajevima.

Napominjemo da se u obrazovanju ugovara radno vrijeme na tjednoj bazi pa je tako puno radno vrijeme 40 sati tjedno. Nastavnicima se izdaje odluka o tjednom i godišnjem zaduženju, ali plaća nije ugovorena u odnosu na realizirani broj nastavnih sati već prema tjednom radnom vremenu.

Nadoknada nastavnih sati zbog štrajka – potreba ili?

Mišljenja smo da se pitanju eventualne nadoknade nastavnih sati treba pristupiti na prethodno opisani način te da se pri donošenju odluke ne bi trebalo voditi mišlju da je sate potrebno odraditi samo iz razloga što je štrajk proveden već utvrditi u kojoj je mjeri došlo do odstupanja od planirane realizacije i može li se to odstupanje prema uvriježenoj praksi tolerirati (budući da se u praksi i inače tolerira zbog objektivnih okolnosti).

Mirela Matijević Erceg, dipl. iur.

Pravna služba Sindikata